

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus LI. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

signum est: illius animam jam certâ quasi spe à Dæmone captam esse. Quare refutatâ hâc futili objectione, argumentum Eccles. tibi iterum propono: *non tardes converti &c.* ne vanâ fiduciâ cum Asa delusus, pereas.

FASCICULUS LI.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum,

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 19. & 22. lib. Paralip. in quibus describitur reformatio Levitarum & Judicum, facta à Josaphat. Impii Ochozia misericordia exhibita Foram agrotanti, invisendô eum &c.

Considera I. **Q**Uàm salubrem & summè necessariam Superioribus Judices agentibus, proponat Doctrinam Rex Josaphat, dum cap. 19. asserit de S. Scriptura: *Præcipiens Judicibus, videte ait: quid faciatis? hoc est Lyrano teste: ne precipitanter, sed cum magna deliberatione sententiam feratis.* Quare non absque notamine Matthæi 5. dicitur: Christum Dominum *sedisse*, ut teste Abulensi signaretur hâc sessione maturitas Judicii; quam exigunt Jura dum volunt, sententias nonnisi à sedentibus ferri. Nautæ Jonam in mare jactaturi, etsi jam haberent fatentem reum, & petentem: ut mitteretur in mare; manus tamen ab illo retraxere, antequam sollicitâ, & scrupulosâ indagine quæssissent: *quid fecisti?* imò jam cognitâ ab eo gravis inobedienciæ causâ, adhuc morabantur, secundam movendô quæstionem v. 11. cap. 1. *Quid faciemus tibi?* tunc demum spumantibus cum procellis ad certum vitæ periculum committunt. Hic Jonas tertiâ die ex faucibus balenæ ejectus, typus est Christi, quem ea de causa scimus, à Judicibus Hebræis & Pilato damnatum injustè; quòd nimis præcipitanter in illo Judicio res acta sit, invidiâ sententiam urgente. Aderant tot clarissima Innocentiæ testimonia, sed hîs omnibûs nullatenus auditis, cæcô impetu & furore conclusum est ocîus:

ocius: *Moriatur unus &c.* Veros Judices imitari Cytharædos oportet teste Didacô Nyss. lib. 8. c. 3. Hi antequam cytharas animent, singulas probant chordas, an concordent? certi: vel unius chordulæ discordantiâ integram musicam corrumpi. Varia S. Scripturæ loca, quæ Deum ipsum sub forma Judicis adducunt, testantur: *Illum descendere, venire &c.* quasi verò motu localî indigeat, qui rebus & Personis omnibus intimè præsens est, & cujus oculis teste Apostolô Hebr. 4. *Sunt omnia nuda & aperta?* verùm hîs terminis idèò utitur S. Scriptura, ut juxta effatum Magni Basilii Psal. 32. omnes intelligant: *quia ad judicandum requiritur summa attentio, & operum examen;* ò Christiane Lector! si Jûdex iste Supremus præcipitî zelô contra te processisset, quas pœnas nunc inter tartareos rogos, aut saltem inter purgantes flammâs sentires? disce ergo, imperiis Regis Josaphat morem gerere, si Judicem agis in foro. Aut si tali non fungeris officiô, disce saltem, non præcipitare sententiam temerè judicandô ubi aliorum delicta ad tuas devenerint aures.

N. 341. *Considera 2.* Tam præstantis apud Deum Meriti & æstimationis esse Misericordiæ charitatisque fraternæ opera, ægrotis impensa: ut inglorium hominis nomen mutent in aliud apprimè gloriosum. Enim verò postquàm Ochozias descendit, ut inviseret Joram filium Achab, in Jezraël ægrotantem cap. 22. aliud nomen obtinuit, *Azarias* appellatus testante græcô textu: *Descendit Azarias de Juda,* quod nomen denotat *Adjutorium Dei*, prædicatum planè excellentissimum. Verba S. Hieronymi, hanc miram nominis mutationem notantis, sunt ista: *Idèò mutatur ei nomen in melius, eò quòd juxta Præceptum Domini ad visitandum infirmum descendit.* Tam insigne nomen apud cœlites habiturus S. Bernardinus: annô supra millesimum quadringentesimô, quando horrenda lues Senis grassabatur cum foetore propemodùm intolerabili & plurimorum morte, duodecim adolescentibus ignitâ oratione persuasit, ut se Duce ægrotis totos sese impenderent, quod fecere promptissimè, ut refert Surius 20. Maji in vita Sancti. Par nomen obtentura Placilla Theodosiî Imp. uxor, miram ægrorum & mutilatorum curam gerebat: in illorum enim domicilia se conferre, & quâ quisque re indigebat, hanc liberalî manu subministrare consueverat. Ecclesiarum hospitales domos circumiens, eos, qui gravibûs morbis lecto affixi erant, curabat. Vide Niceph. lib. 12. c. 42. Taceo stupenda misericordiæ opera, quæ eòdem teste lib. 11. cap. 35. quidam Ap-
pol-

pollonius nomine, Nitriæ montem inhabitans, ægrotantibus exhibuit; Nam Ille cum provectæ ætatis virum ageret, nec litteras, nec ullam artem discere valentem, viginti integris annis se totum curæ agrorum impendit, omnia, quibus opus habebant illi, procurare laborans. S. Thomas Angel. Doctor, in 2. 2. q. 30. Subtilem movet quæstionem de Misericordia: an illa cæteris virtutibus præponderet? & affirmativam defendens sententiam, in hæc verba calamum acuit: *Tantò aliqua virtus est melior, quantò facit hominem Deo similiorem: quia per hoc melior est homo, quòd est Deo similior. At hoc maxime facit Misericordia, quia de Deo dicitur in Psalmo: miserationes ejus super omnia opera ejus.* Christus Dominus Evangelicam perfectionem in suis habiturus discipulis, eis originale proponit imitandum, dicens Matth. 5. *Estote ergo vos perfecti, sicut & Pater vester perfectus est &c.* Verùm ò Christe, Magister optime! dic quæso: quòmodò id continget? ergonè humanam exuent naturam, induturi divinam? dubiæ quæstioni occurrit Hebræa phrasis, juxta quam *Tò Sanctum & perfectum* idem denotat, ac esse *Misericordem*. Vide ergo Christiane Lector Evangelicæ perfectionis Tyro, quàm facilis tibi monstretur via, ad illam pertingendi. Stude Misericordiæ operibus, invisendò ægrotos, eos quâ factis, quâ verbis adjuvandò, & magnis passibus ibis Evangelicæ perfectionis viam.

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 25. & 29. lib. 2. Paralip. in quibus describitur Amasia Victoria de Idumais obtenta, Idolorum Cultus &c. Ezechia Pietas.

Considera 1. **Q**UAM ingens exstiterit Regis Amasie dementia, dum N. 347. S. Scripturâ teste cap. 25. *Post cædem Idumæorum & alios Deos filiorum Seir, statuit eos in Deos sibi, & adoravit eos, & illis adolebat Incensum.* Clarâ experienciâ didicerat, Deos illos nihil auxilii tulisse Cultoribus suis: quid ergo subsidii Ipse à talibus poterat sperare? Verùm utinam non parem in amentiam prolaberentur plurimi Christianorum! utinam non paris stultitiæ tu quoque Lector de te præberes signa! nonne divinâ adjutus gratiâ varia vicisti vitia tanquam hostes tuos: & tamen Idolum illud, quod Mundus in sui perniciem adorat, tulisti, statuens illud in Deum tibi, quem adorares, vanam videlicet gloriam per heroicis virtutum actus quæsitam. ò nova calamitatis

M m m

tatis genus! exclamat S. Chrysoft. Homil. 72. in Matth. 22. *ò furiosam turbationem! quæ tineâ corrodere non potest, nec sur violare, ea inanis gloria omnino dispergit &c.* Hanc pestilentiam satis perspectam habens Vates regius, ne vincendò tot hostes Dei, à vana gloria Ipse vinceretur, in psalmis nil nisi sua decantat peccata: nullibi Philistinorum stragem, aut Moabitarum cladem, aut prostratum Goliath memorans. Judith de impiissimo triumphans Holoferne juxta S. Scripturæ effatum narratur bis percussisse cervicem ejus, & amputasse caput: ut geminò hoc ictu duplicem reportaret Victoriâ, Tyranni videlicet & simul vanæ gloriæ debellatæ. Ita hostes animæ nostræ per virtutum actus binâ vice feriendi sunt. Quare jam memoratus Vates pro nobis Deum precatur Psal. 120. *Dominus custodiat introitum tuum & exitum tuum.* Dandò non tantùm auxilium pro vincenda tentatione, & exercenda virtute, quæ *introitus* nomine intelligitur, sed ferendò quoque opem, ne obtentâ victoriâ, quæ *exitus* dicitur, per vanam gloriam mercedem perdamus.

N.343. *Considera 2.* Quomodo Ezechias cap. 29. hujus lib. Deo gratissimum daturus sacrificium, Levitas animarit ad Laudes Illi concinendas. *Quantum enim aurum præstat lapidibus,* ait Philo Hebræ. lib. de Vict. off. *Tantum acceptior est suffitus gratiarum actionis.* Atque hinc Propheta regius, cum ob tot tantaque à Deo accepta Beneficia, cogitaret: quæ tandem muneribus suam testaretur gratitudinem? & inter tot pecorum greges, inter tot thesaurorum varietates nil reperiret, quod dignum tantis Beneficiis æstimaret: anxia dubiâque mente fluctuans, quòdam die in hæc erupit verba: *quid retribuam Domino pro omnibus quæ retribuit mihi?* sed supernò tandem lumine illustratus conclusit: *tibi sacrificabo hostiam laudis?* quasi verò cæteris omnibus victimis & rebus in honorem Dei oblati longè præponderet Hostia laudis. De Hufitico legitur Principe: illum singulis diebus obtulisse sacrificia pro filiis & filiabus, ne in conviviis temperantiæ limites excedendò peccarint. Verùm eò tempore, quò tristissimum tulit nuntium de subitanea prolium morte, nullum legitur mactasse vitulum &c. quem Deo Sacrificii locò daret: cum tamen de æterna eorum salute magis sollicitus esset, quàm de temporali; & hinc credi posset, duplicatis Sacrificiis illum coram Deo compariturum. Sed re ipsâ duplò triploque majus, quàm aliis vicibus tunc obtulit Sacrificium, etsi nec vitulum, nec ovem, nec bovem visus sit obtulisse; talium enim locò in divi-
nas

nas laudes & gratiarum actionem erupit, resignatâ penitens in divinum beneplacitum mente exclamans: *Sit Nomen Domini benedictum &c.* Quare S. Chrysoft. Homil. 1. in Job. ait: *perfectam gratiarum actionem loco sacrificii obtulit dicens: sit Nomen Domini benedictum.* Colliges inde ô Christiane! quô signô testari debeas gratam pro divinis beneficiis memoriam.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 33. & 36. lib. 2. Paralip. in quibus describitur Manassis Impietas, captivitas, pœnitentia &c. Impietas Israëlitarum, gravis pœna ipsis inflicta per Chaldaeos.

Considera 1. **Q**UOD verissimè dixerit Isaias cap. 28. v. 19. *Vexatio N. 344.* intellectum dabit. Hoc enim præter innumeros alios suô testabatur exemplô Manasses olim Regum impiissimus, sed tali stimulo ad pœnitentiam compulsus. Is omnem Dei veri notitiam videbatur à mente exclusisse penitens, donec in servitutem abductus, & in obscurum carcerem coniectus cognovit teste S. Scripturâ c. 33. supra cit. *Quod Dominus Ipse est Deus.* Non secus mentis oculos Regi Antiocho aperuit calamitas, quos ei clauserat terrena felicitas; fatalibus enim corporis doloribus pressus, exclamare auditus est Machab. 1. c. 6. *Nunc verò reminiscor malorum, quæ feceram in Jerusalem, Saulus, etsi sedulam studiis locaret operam in schola Gamalielis; mansit tamen tam densis in intellectu suô tenebris obsitus, ut nihil de clarissima Christianæ fidei luce intueretur; donec in Campo Damasceno ex equo præceps actus, & in corporeis oculis tetra cæcitate percussus, audire meruit: ego ostendam illi, quanta eum oporteat pro nomine meo pati.* Tam insignem tribulationis effectum contemplatus Laurent. Justin. lib. 2. de Spirit. animæ resurrect. inquit: *Videsne, quàm fructuosa sit tribulationum vexatio, quæ aequo animò adversa patientibus tam præclarum tribuit intellectum? hęc sicut stellæ serenâ die nostris oculis suum abscondunt lumen, quod tamen in nigra monstrant nocte: ita tribulatio intellectum illuminat, quem Mundi Felicitas & optatus terrenarum rerum successus obcuraverat; atque hinc Zeno Citicus Philosophus dicere consueverat, nunquam se meliùs, nunquam feliciùs se navigasse, quàm cum fractâ navî & amplissimis opibus naufragiò amissis enatâris*

M m m 2

tunc

tunc enim se ad Philosophiæ studium incubuisse, magnò scientiæ thesaurò illustrandum. Adhortor ergo te Christiane Lector verbis Apostoli Jacobi, dicentis: cap. 1. *Omne gaudium existimate fratres, cum in varias tentationes incideritis, scientes: quòd probatio fidei vestræ patientiam operatur; patientia verò opus perfectum habet.* Sic imitaberis pœnitentem Manassen: auferendò de Templo cordis tui *Deos alienos*, inordinatas videlicet supprimendò Passiones. *Instaurabis cum eo Altare Domini, immolans super illud gratissimas laudum hostias, & præcipies omnibus tuis Potentiis sicut Manasses Judæ: ut serviret Domino Deo Israël v. 17. cit. capitis.*

N.345. *Considera 2.* Et admirare: Hebræos eò tandem impietatis devenisse: ut non tantum Personæ Laicæ, sed etiam ipsi Principes Sacerdotum relietò veri Dei Cultu *Thus* abolerent Diis Gentium. Verba S. Scripturæ cap. 36. sunt: *universi Principes Sacerdotum & Populus prævaricati sunt iniquè juxta universas abominationes Gentium, & polluerunt Domum Domini.* Causam verò hujus pessimæ metamorphoseos si inquiras? respondebit illicò sacer textus v. 15. citati cap. *Mittebat autem Dominus Deus Patrum suorum ad illos per manum nuntiorum suorum, & quotidie commoneus: at illi subsannabant nuntios Dei, & parvi pendebant sermones ejus, illudebantque Prophetis.* Sicut aqua in hortis optimis deficiente necesse est, arefcere flores omnes, ita non accepto in auribus fidelium Verbi Divini fonte, quidquid residuæ pietatis est, perire cogitur. Cyrillus Alexandrinus in Joan. c. 19. scribens opinatur: Dæmonem post acceptam in ultima Cœna buccellam Judam intrasse, ut perurgeret eum, ad cœnaculum ociùs deferendum: ne moram ibi diuturniorem trahens, sermoni Salvatoris interesset, & per eum conversus resipisceret, potatus ex fonte, ex quo qui biberit, non sitiet in æternum. S. Epiphanius, Dorotheus & Chronicum Alexandrinum referunt teste Sanctiò in 2. Regum cap. 7. prævidisse Nathan Prophetam gravissimum Davidis adulteri lapsum, quem Verbò Dei præverteret, celerrimè è patria advolasse Jerosolymam: verum Belial seu Dæmonem ei objecisse corpus exanime, cui à volucris & feris vindicando, dum Propheta admoverat manus, illud sepulturæ tradens, transiisse interim tempus, peccasse Regem, & divinâ revelatione, de peccato certiore redditum Prophetam re infectâ remeasse Domum. Historia hæc, etsi nullis S. Scripturæ innitatur verbis, innititur tamen gravium Doctorum authoritati, docens: quantum machinetur Dæmon, ut homi-
nes

nes à verbi divini fonte avertat. *ò quanta oblivio, exclamat S. Thomas à Villanova in sexages. quanta negligentia ! quantus contemptus esset ! quomodo inundarent omnia peccatis ! cum etiam inter reprehensiones & exhortationes abundent satis delicta.* Loquitur S. Præful de miserando hominum statu, qui contingeret ex defectu Evangelicæ Prædicationis. Theodoretò teste Persæ ante audita sacri Evangelii verba, adeò extra limites honestatis & temperantiæ vagabantur, ut non sorores tantùm, sed filias etiam, & matres sibi conjugio copularent. Eò adhæc crudelitatis devenerant, ut defunctorum hominum cadavera sepulturæ locò canibus objicerent devoranda. Scythæ verò eò immanitatis fuerant progressi, ut tumulo vivos mortuosque recondent. Omnium immanissimi Massagetæ non usu tantùm, sed latâ lege senes suos mactatos, in lætis conventiculis devorare consueverant. Verùm gentes istæ divini verbi fonte per Apostolicos viros potatæ, magna ex parte in alios transiêre homines, & quidem in tales, qui cum vera fide pulcherrimos virtutum actus conjunxêre. Saracenus quidam teste Bernard. Busto : cùm Florentiæ concionem audiens in uberrimas solveretur lacrymas, rogatus : cur fleret ? reposuit : fleo Saracenorum calamitatem & Christianorum ingratitude, si namque hæc concio Damasci facta esset in centum millium corona, plures octoginta sex millibûs ab errore conversos crederem. Christiane Lector, si tuorum criminum & neglectæ hucusque pœnitentiæ causam inquiras ? eandem deprehendes, quam de Hebræis superiùs citata affert Scriptura. Ad vanoshominum discursus, ad novellas, ad verba detractoria vel etiam lasciva paratam semper defers aurem : at surdescis ad fervidas prædicantium voces, si non etiam easdem rideas. *Ex Deo est, qui verba Dei audit.* Ergo ex Deo non eris, qui adeò divinum abhorres verbum : haud aliter neglectum hunc luiturus in anima tua, quàm luerant Hebræi in corpore : *Ascendet enim furor Domini in te. Tartareus Rex Chaldeorum adducetur super te, & in infernalem Babylonem, æternâ captivitate premendus te abducet, nisi fueris emendatus.*